

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Název projektu:

Internacionalizace, spolupráce, inovace, reflexe a evaluace v přípravě budoucích učitelů

Registrační číslo:

CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_068/0015764

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons 4.0 ve variantě BY-SA

Metody a formy předškolního vzdělávání 5

Seminář, prezenční studium

Mgr. Eva Rybářová
rybarova@kpg.zcu.cz

Prosociální chování

- Sociální chování, které vede k pomoci druhému
- Altruismus – vyšší forma, jednání jedince za účelem zlepšení pohody jiného, a to i za cenu osobní oběti, aniž by mu z toho kanul prospěch
- Předpoklady:
  - Chápat situaci z pohledu druhé osoby
  - Schopnost morálního úsudku
  - Schopnost empatie
  - Znalost sociálních norem a pravidel
- V mateřské škole základy sociálního chování
  - Vzor chování učitelky
  - Osobní zkušenost

Překážky rozvoje

- Stereotypy – jak si učitelky zjednodušují práci- *jsme všichni kamarádi; chce si s tebou hrát, tak ho tam pusť; velcí tu zůstanou, malí se posadí ke stolu...*
- Nedoceňování prožitku dětí – *nebreč, to nic není...*
- Zaměření na výkon – *příprava besídky, kroužky; důraz na výsledek, ne proces*
- Soutěživost – *kdo první, každý sám za sebe*
- Vnější řád místo vnitřně utvořených pravidel
- Učitel, pokud neví, jak na to... Učitel je nejdůležitějším VZOREM – děti pozorují, jak řeší situace, zda naslouchá, jestli pomůže, zda je spravedlivý, jestli je tu pro druhé,...a to vše napodobují

Malé důkazy

- Tříletá Adélka se u stolu otáčí ke tříleté Terezce: „Ukaž, ty máš nudli, pojď, já ti jí utřu.“
- Čtyřletý Tonda ke tříletému Matějovi: „ Počkej, já ti to maso nakrájím.“
- Vojta v šatně k jedné křičící mamince: „Paní, neměla byste na něj tak křičet, on je ještě malej, on to ještě neumí.“
- Čert si chtěl odnést Sofii v pytli. Honzík: „To nejde, ona je hodná, to jsi se spletl, čerte. Ona každému pomáhá, hezky kreslí, vůbec nezlobí!“
- V šatně tříletý Bertík zapíná bundu tříletému Filipovi.
- Dvouletá Julinka chce na záchod. Předškolačky Sofie, Anna a Nela hned vyskočí, že tam s ní dojdou a pomůžou jí...
- Kluci si nechtějí hrát s Filipem. Jirka: „Filipe, tak si pojď stavět se mnou.“

Jak na to

- Skupinová práce, návrh řešení následujících situací, aby došlo k rozvoji prosociálního chování:
  - Dítě ráno pláče, že se mu stýská po mamince
  - Dítě si přineslo do školky autíčko a nechce ho nikomu půjčit
  - Dvě dívky si hrají v kuchyňce, třetí chce také
  - Je potřeba se seřadit na vycházku, půjde se přes rušnou silnici, třída je heterogenní
  - Ve třídě došlo k problému – dvě děti se do sebe pustily pěstmi
  - U oběda dítě pláče, že nechce jíst zelí
  - Na vycházce nechtěno jedno dítě šťouchlo druhé klackem
- Skupinová práce – navrhnete funkční pravidla třídy

Prosociální činnosti

- Prostor pro individualitu
- Respekt k potřebám a přáním
- Nenutit do ničeho
- Činnosti:
  - Vědomí, že jsem součástí – volba témat
  - Společně dokážeme víc – kooperativní činnosti
  - Je fajn, když mi někdo pomůže – prožitek, dramatika
  - Je fajn, když někomu můžu pomoci
  - Překonávám sám sebe, ne na úkor druhý – ne soutěže
- Znáte nějakou knihu, příběh, která by mohla být východiskem pro téma rozvíjející prosociální chování
- Navrhněte hru rozvíjející prosociální dovednosti

Zdroje, použitá literatura:

- SVOBODOVÁ, Eva. Prosociální činnosti v předškolním vzdělávání. 2. vydání. Ilustroval Adéla VOJTĚCHOVÁ. Praha: Raabe, [mezi 2010 a 2017?]. ISBN 978-80-87553-64-0.
- Šmelová, E., & Prášilová, M. (2018). Didaktika předškolního vzdělávání. Praha: Portál.
- SMOLÍKOVÁ, Kateřina. Praktický průvodce třídním vzdělávacím programem mateřské školy. V Praze: Výzkumný ústav pedagogický, 2006. ISBN 80-87000-04-8.